

...А ПАМЯЦЬ ДОЎЖЫЦЦА БЯСКОНЦА

Зайтра мы адзначым яшчэ адну гадавіну. 15 лютага 1989 года закончыўся вывад савецкіх войскаў з тэрыторыі Дэмакратычнай Рэспублікі Афганістан.

Скончылася вайна, забраўшая тысячы жыццяў людзей, накіраваных у гэтую далёкую краіну для выканання інтэрнацыянальнага абавязку. Гэта цяпер, па прашэсці гадоў, задаецца пытанне: «Абавязку перад кім?» А тады, у бязлітасным полымі баёў думаць над гэтым не было часу – Радзіма сказала: «Трэба!» І ваявалі, аддавалі жыцці. Вярталіся дадому хлопцы «грузам 200» на барту «Чорнага цюльпана», іх прымала родная зямля... Тысячы трагедый, якія, аб'яднаўшыся ў адну, сталі статыстыкай страт у ваенных дзеяннях. Але боль, калі крыху і сцішваецца з цягам часу, зусім не праходзіць, бо за гэтай статыстыкай рэальныя людзі, якія жылі не ў далёкай гісторыі, а сярод нас, зусім нядаўна.

...Пазнаёміліся яны ў вёсцы, куды Святлана прыехала з Полацка з сяброўкай пасля заканчэння 9 класа. Шчаслівае было лета! Міхаіл аказаўся вясёлым і кампанейскім. Разам спявалі, ладзілі канцэрты малодшым дзецям. Лета прайшло. Пачаліся пісьмы ды прывітанні праз знаёмых. Потым – вучоба. У яе інстытут, у яго – Сызранскае вышэйшае ваеннае авіяцыйнае вучылішча. Потым – Афганістан. Вярнуўся. У студзені 1985 згулялі вяселле. Міхаіл служыў тады ў Адэсе. Яна пераехала да яго. І жылі яны, поўныя надзей і планаў, вельмі шчаслівыя, у маленькай аднапакаёвай кватэры. Жыццё – наперадзе. Яны – закаханыя, побач добрыя сябры і – неба, якое ён так любіў. Калі ў сям'і Хрыпачоў павінна было з'явіцца дзіця, Святлана паехала ў Полацк, да бацькоў. Яны вырашылі, што так будзе лепей. У маі 1988-га нарадзілася дачушка Даша. Ён, шчаслівы, прыехаў, каб забраць жонку і дачку з радзільнага дома. Гэта была іх апошняя сустрэча.

Міхаіла зноў накіравалі ў Афганістан. Адтуль ён пісаў пяшчотныя, поўныя кахання пісьмы жонцы «...не думай ні аб чым. Прыеду і будзем жыць дружна і весела, бо кветкі жыцця ў нас ужо ёсць – наша Дашуля...» А праз два месяцы, 7 кастрычніка, у 28-ы ягоны дзень нараджэння капітана Хрыпача пахавалі ў роднай вёсцы Плігаўкі, што на Ушаччыне.

Аб апошніх імгненнях экіпажу ў лютым 1989 пісала газета «Правда»: «Яны вярталіся тады на «кропку», выканаўшы баявое заданне. І раптам у шлемафонах – голас замыкаючага групы:

– Збіты 565-ы...

– Не зразумеў!

– Збіты 565-ы. «Сцінгерам»...

Развярнуліся. На зямлі каля дарогі палыхаў сноп агню. Зрабілі круг над вогненнай магілай таварышаў...

Камандзір збітага верталёта Міхаіл Хрыпач вызначыўся яшчэ ў Чарнобылі. Быў прадстаўлены да ордэна. І ў Афганістане праявіў сябе па-геройску. Тут яго таксама прадставілі да ўзнагароды. Не атрымаў ні там, ні тут. Ні пры жыцці, ні пасмяротна. Пасля пэўных затрымак Святлана атрымала ўзнагароду мужа. Сам Міхаіл аб гэтым так і не даведаўся...

Вось так, на самым узлёце, абарвалася жыццё мужа і бацькі. Засталася ўдава з маленькай дачушкай на руках. Жыць сіл не было, а жыць было трэба. У смерць Міхаіла Святлана паверыць не магла. У сэрцы ўсё жыла надзея, што гэта – памылка. Падрасцала дачушка, вельмі, падобная на бацьку. Адным з першых слоў, якое яна сказала, было «тата». Ён глядзеў на яе са шматлікіх здымкаў, вясёлы, прыгожы і малады...

Першы крок дачушкі, першае слова, першыя радасці і засмучэнні – усё дасталася Святлане. Яна – цудоўная маці і робіць усё, каб Даша не адчувала недахопу бацькоўскай ласкі. Вось ужо чатырнаццаць гадоў яны разам. Цяпер – як дзве сяброўкі. Маладая прыгожая маці, юная прыгожая дачка. Першыя таямніцы, падарожжы, школьныя адзнакі, музыка і песні, якія Даша спявае, як бацька – гэта іх жыццё. Часам глядзіць Святлана ў вочы дачкі і бачыць тыя, каханья вочы...

...Туды, у Афган, ён мог не вяртацца – цяжкая вахта ў небе над Чарнобылем, куды Міхаіл трапіў у маі 1986-га ў ліку першых, потым яго першая афганская камандзіроўка, дзе цяжка перахварэў хваробай Боткіна, але даведка аб гэтым недзе згубілася. І калі зноў сказалі: «Трэба!», ён не змог цвёрда сказаць: «Не!»

За чужую зямлю аддаў жыццё беларускі хлопец Міхаіл Хрыпач. Прыгожы, вясёлы, прафесіянал найвышэйшага ўзроўню. Адзін з многіх тысяч. Нішто не зменшыць болю блізкіх, ніхто не верне роднага чалавека. Застаецца – памятаць, бо толькі ў памяці жыццё доўжыцца бясконца.

Алена КАЛЕНІК